

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до розділу XX Податкового Кодексу України та деяких законодавчих актів (щодо відновлення пошкодженого житла)» (реєстр. № 7572 від 20.07.2022), поданий народним депутатом України Дубинським О. А.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується:

1) внести зміни до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (далі – Кодекс), а саме:

у частині податку на доходи фізичних осіб підрозділ 1 доповнити пунктами 24 і 25, зокрема:

- установити, що за результатами податкових (звітних) періодів у період дії правового режиму воєнного стану та протягом 3 років після припинення або скасування воєнного стану у складі витрат від провадження певного виду незалежної професійної діяльності, а також у складі витрат фізичної особи – підприємця від провадження господарської діяльності, крім осіб, які обрали спрощену систему оподаткування, можуть враховуватися документально підтверджені витрати у вигляді вартості майна, в тому числі грошові кошти, що добровільно перераховані (надані, передані) підприємствам, організаціям, фізичним особам – підприємцям для надання ними послуг та/або виконання робіт з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації.

- тимчасово, з 01.08.2022 у період дії правового режиму воєнного стану та протягом 3 років після припинення або скасування воєнного стану звільнити від оподаткування податку на доходи фізичних осіб доходи, отримані платником податку у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту) за виконанні роботи з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації, в разі виконання умов, зазначених у цьому пункті.

Також пропонується :

встановити, що Порядок цільового використання послуг та майна, які добровільно перераховані (надані, передані) підприємствам, організаціям, фізичним особам – підприємцям для надання ними послуг та/або виконання робіт з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації, затверджується Кабінетом Міністрів України;

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000099F72E005FA89900](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [24.09.2021 14:48:32](#) по [24.09.2023 14:48:32](#)

Міністерство фінансів України

11220-03-3/17515 від 11.08.2022

встановити, що перелік територіальних громад, в яких житло громадян пошкоджено внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації, затверджується Кабінетом Міністрів України;

встановити, що перелік об'єктів (житлових будинків) з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт) погоджується відповідною районною радою за поданням сільської, селищної, міської ради та/або народного депутата України, обраного в одномандатному виборчому окрузі, на території якої розташовані об'єкти (житлові будинки) з відновлення житла;

у частині податку на прибуток підприємств:

підрозділ 4 доповнити новим пунктом 64, відповідно до якого тимчасово, у період дії правового режиму воєнного стану та протягом 3 років після припинення або скасування воєнного стану не вважається порушенням вимог пункту 133.4 статті 133 цього Кодексу передача майна, надання послуг неприбутковою організацією, використання доходів (прибутків) неприбуткової організації для фінансування видатків, не пов'язаних з реалізацією мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами, за умови, що такі послуги, майно добровільно перераховані (надані, передані) підприємствам, організаціям, фізичним особам-підприємцям для надання ними послуг та/або виконання робіт з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації, та в разі виконання умов, зазначених у цьому пункті.

При цьому передбачається, що підприємства, організації, фізичні особи – підприємці безоплатно надають послуги та/або виконують роботи з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації, за рахунок коштів, отриманих від неприбуткових організацій, що відповідають умовам пункту 133.4 статті 133 цього Кодексу, від підприємств, установ та організацій, самозайнятих осіб.

у частині військового збору підпункті 1.10 пункту 16¹ підрозділу 10 звільнити від оподаткування доходи, отримані платником податку у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту) за виконанні роботи з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації;

2) внести зміни до розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне

соціальне страхування» шляхом доповнення пунктом 9²⁴ щодо невключення до об'єкту нарахування та сплати *єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування* суми доходів виплат у вигляді заробітної плати відповідно до умов трудового договору (контракту), що пов'язана з безпосереднім виконанням робіт (наданням послуг) з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації.

Також законопроектом пропонується внести зміни до:

Закону України «Про статус народного депутата України» та передбачити, що народний депутат має право подавати на погодження до районної ради перелік об'єктів з відновлення житла, які розташовані на території одномандатного виборчого округу, в якому обрано народного депутата;

Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та встановити, що після припинення або скасування воєнного стану виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються питання подання на погодження районної ради переліку об'єктів (житлових будинків) з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), які розташовані на території відповідної територіальної громади.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту може мати негативний вплив на бюджети всіх рівнів.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту призведе до втрат бюджетів всіх рівнів податку на доходи фізичних осіб та військового збору втрат бюджетів Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування з єдиного внеску. У зв'язку з відсутністю показників для обрахунку відповідних положень законопроекту Міністерство фінансів України позбавлене можливості спрогнозувати обсяги втрат.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Суб'єкт права законодавчої ініціативи не додав фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) всупереч вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Метою законопроекту є встановлення на законодавчому рівні привабливих умов для сприяння відновленню пошкодженого житла внаслідок військових дій російської федерації проти України.

Запропоновані зміни не можуть бути підтримані з огляду на таке.

У частині податку на доходи фізичних осіб та військового збору

Щодо звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб суми доходів, отриманих платником податку у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту) лише до тієї частини доходів, що пов'язана з безпосереднім виконанням робіт (наданням послуг) з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації слід зазначити.

Статтею 24 Конституції України визначено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками релігійних та інших переконань.

Статтею 67 Конституції України встановлено, що кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку та розмірах, встановлених законом.

Також надання податкових преференцій за галузевою ознакою, протирічить основним засадам податкового законодавства України, зокрема, рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації – забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу (підпункт 4.1.2 пункту 4.1 статті 4 Кодексу), оскільки виконання робіт (наданням послуг) з відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації, буде здійснюватися на платній основі.

Крім того, запропоноване звільнення на практиці унеможливить здійснення адміністрування контролюючими органами податку на доходи фізичних осіб та військового збору оскільки протягом місяця виконання робіт відповідним працівником може здійснюватися на різних об'єктах в різних місцях.

В Україні допомога у вигляді відновлення житла, зруйнованого в наслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації, може здійснюватися на добровільних засадах через волонтерські організації, так звані «добровольчі будівельні батальйони Добробат».

У цілому, підтримуючи ідею державної підтримки в частині відновлення житла (ремонт, капітальний ремонт), пошкодженого внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської Федерації вважаємо, що зазначене питання повинно вирішуватись не за рахунок

надання податкових преференцій виконавцям робіт з відновлення пошкодженого житла, а шляхом надання цільової адресної допомоги особам житло яких постраждало в наслідок військовою агресії російської федерації.

У частині податку на прибуток підприємств

Кодексом на період до припинення або скасування воєнного стану на території України створені умови для добровільного залучення платників податку на прибуток підприємств та неприбуткових організацій – неплатників податку на прибуток підприємств для забезпечення не тільки потреб оборони держави, а і благодійної допомоги фізичним особам, які постраждали у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України.

Так, зокрема:

1) платникам податку на прибуток підприємств надана можливість не застосовувати коригування, встановлені підпунктом 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 Кодексу, та враховувати у складі витрат у повному обсязі суми коштів або вартість спеціальних засобів індивідуального захисту (каска, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів та медичних виробів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення, а також інших товарів, виконаних робіт, наданих послуг за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, які добровільно перераховані (передані) Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення оборони держави та наданої гуманітарної допомоги з дотриманням вимог законодавства України про гуманітарну допомогу у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладам охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, сум коштів, перерахованих на спеціальні рахунки, відкриті Національним банком України для збору коштів (підпункт 69.6 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу);

2) неприбутковим організаціям – неплатникам податку на прибуток підприємств надана можливість передавати без обмежень майно, надавати послуги, використовувати свої доходи (прибутки) для фінансування видатків, не

пов'язаних з реалізацією мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених їх установчими документами, за умови, що такі послуги, майно добровільно перераховані (надані, передані) Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, добровольчим формуванням територіальних громад, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення оборони держави, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладам охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, та/або грошові кошти, перераховані на спеціальні рахунки, відкриті Національним банком України для збору коштів, та/або наданням благодійної допомоги фізичним особам, які не є засновниками, учасниками таких організацій або пов'язаними з ними особами та які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, де проводяться (проводилися) бойові дії, та/або вимушено залишили місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах та, в тому числі, взяті у встановленому законодавством порядку на облік у структурних підрозділах з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад (пункт 63 підрозділ 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Щодо запропонованого слід зауважити, що відповідно до положень Кодексу будь-яка благодійна, гуманітарна допомога може здійснюватися неприбутковими організаціями виключно в рамках закону, що регулює діяльність відповідної організації, з урахуванням вимог встановлених пунктом 133.4 статті 133 Кодексу, зокрема з дотриманням тих видів і напрямів діяльності, які визначені її установчими документами.

Запропоновані пропозиції не підтримуються, оскільки їх прийняття призведе до ускладнення процесу адміністрування неприбуткових організацій, а також можливості створення схем оптимізації оподаткування з використанням неприбуткових організацій, які будуть посередниками при здійсненні операцій з передачі коштів та/або товарів, наданні послуг, виконанні робіт. До того ж результати діяльності неприбуткових організацій відповідно до законів, що регулюють їх діяльність, не можуть мати значних обсягів для забезпечення реалізації цілей, визначених положеннями законопроекту, а також відповідного власного персоналу, яким будуть здійснюватися відповідні роботи/послуги з відновлення пошкодженого житла.

Щодо затвердження Кабінетом Міністрів України вищезазначених Переліків повідомляємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 26.03.2022 № 380 затверджено Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації. Зазначеним Порядком визначено процедуру подання інформаційного повідомлення про таке майно, передбачено функціонування Реєстру пошкодженого та знищеного майна та встановлено перелік його користувачів, до якого не включені народні депутати України.

У частині єдиного внеску

Згідно із загальними положеннями Закону України від 08.07.2010 № 2464 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі - Закон № 2464) єдиний внесок – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за чинними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Відповідно до статті 7 Закону № 2464 базою нарахування єдиного внеску є сума нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України «Про оплату праці», та суму винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами.

При цьому розмір єдиного внеску встановлюється з урахуванням того, що він повинен забезпечувати застрахованим особам страхові виплати і соціальні послуги, передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Водночас відповідно до частини першої статті 9 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 року №16/98-ВР страховий стаж – це період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування, якщо інше не передбачено законодавством.

Отже, у разі несплати роботодавцем ЄСВ наймані працівники такого роботодавця не вважатимуться застрахованими особами і, відповідно, період, за який не сплачено єдиний внесок не зараховуватиметься до страхового стажу зазначених осіб, та, відповідно, не враховуватиметься для обчислення пенсії та інших соціальних виплат.

Крім того, запропоновані положення законопроекту можуть призвести до втрат бюджетів Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування з єдиного внеску.

З огляду на викладене, проект Закону України «Про внесення змін до розділу XX Податкового Кодексу України та деяких законодавчих актів (щодо відновлення пошкодженого житла)» (реєстр. № 7572 від 20.07.2022) не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ